

SAARDE VALLAVOLIKOGU

OTSUS

Kilingi-Nõmme

15. aprill 2020 nr 16

Saarde valla tuuleenergeetika detailplaneeringu kehtestamine alal P14

Saarde Vallavolikogu 12. oktoobri 2016. a otsusega nr 28 „Saarde valla tuuleenergeetika detailplaneeringu algatamine alal P14“ algatati detailplaneeringu koostamine Kamali külas Pärnu maakonna planeeringu tuuleenergeetika teemaplaneeringu arenduspiirkonnas P14. Detailplaneeringu koostamise eesmärk oli välja selgitada tuuleenergeetika arendamise võimalused ning sellest tulenev vajadus kehtiva üldplaneeringu täpsustamiseks ja täiendamiseks. Otsusele lisati lähteseisukohad detailplaneeringu koostamiseks. Koos detailplaneeringu koostamise algatamisega algatati ka detailplaneeringu elluviimisega kaasneva keskkonnamõju strateegiline hindamine (edaspidi KSH).

12. oktoobril 2016. a algatati ka tuuleenergeetika detailplaneeringute koostamine Pärnu maakonna planeeringu tuuleenergeetika teemaplaneeringu arenduspiirkondades P15 ja P16. Tulenevalt asjaolust, et planeeritavad tuulikupargid asetsevad ruumiliselt lähestikku ja tegemist on eesmärgilt ja tegevuselt samasisuliste projektidega, ühildati keskkonnamõju hindamise protsessid ning viidi läbi kõigile kolmele tuulepargile ühe protsessina, st läbi viidi üks KSH menetlusprotsess, mis käsitleb kõiki kolme (P14, P15, P16) detailplaneeringu ala.

Tuuleenergeetika detailplaneeringute koostamisest huvitatud isik aladel P14, P15 ja P16 on Tuulepealne Maa OÜ. Detailplaneeringute ja planeeringute elluviimisega kaasneva KSH koostaja on Hendrikson & Ko OÜ.

Tuuleelektrijaamade rajamise (planeeritud tegevuse) eesmärk on tuulest elektrienergia tootmine ja suunamine põhivõrku.

Tuuleenergeetika detailplaneeringute aladel P14, P15 ja P16 ja KSH aruande eelnõu avalik väljapanek toimus 13.05-14.06.2019. a. Avaliku väljapaneku tulemuste arutelu toimus 18.06.2019. a. Täiendav nimetatud detailplaneeringute ja KSH aruande eelnõu avalik väljapanek toimus 7.10-21.10.2019. a ja täiendava avaliku väljapaneku tulemuste arutelu 22.10.2019. a.

Planeeringuala täpne asukoht ja piir arendusala P14 piires ning kavandatavate tuulikute arv selgus detailplaneeringu KSH väljatöötamise kavatsuse koostamise käigus koostöös planeeringu koostamisse kaasatud isikutega. Ala suuruseks määrati ca 13 ha ja see asub Saarde vallas Kamali külas Kurmi-Merdi, Kurmi-Hansu ja Tihemetsa metskond 5 katastriüksustel.

Planeeringuga on määratud ehitusõigus Kurmi-Merdi (kt 71101:002:0032) kinnistule kolme elektrituuliku püstitamiseks (st ehitusõiguses ei kajastu platside ega tehnovõrkude ja –rajatiste näitajad, mis ehitusõigusele lisanduvad). Kurmi-Merdi kinnistu piire ei muudeta ja katastrisse kantud pindala 47,18 ha jääb samaks. Katastriüksuse sihtotstarbena säilib maatulundusmaa otstarve ning territoorium planeeritud tuulikute ümbruses jääb kasutusele põllumajandusliku alana.

Kurmi-Merdi (kt 71101:002:0032) kinnistule määratud ehitusõigusega on kinnistule planeeritud rajatiste suurim lubatud ehitisealune pind 1800 m², planeeritud rajatiste suurim lubatud arv on kolm ja rajatiste lubatud maksimaalne kõrgus olemasolevast maapinnast kuni 250 m ehk iga elektrituuliku absoluutkõrguseks on kuni 304,5 m merepinnast.

Iga planeeritud elektrituulik rajatakse kuni 600 m² suurusele vundamendile, mille kõrgus olemasolevast maapinnast on kavandatud kuni 3 m. Vundamendi täpne tehniline lahendus selgub tehnilise projekti koostamisel. Ühe tuuliku maksimumvõimsuseks on kavandatud 5 MW.

Planeeritud tuulikute hoonestusalade piiritlemisel lähtuti võimalikust tuuliku vundamendi asukohast, et tuulik ei hakkaks segama riigikaitse ehitise töövõimet. Planeeritud tuulikud on kavandatud Kaitseministeeriumi poolt kooskõlastatud asukohtadesse vundamendi koordinaatidega järgmiselt: XL- Est 97	
X	Y
6452225.1	566708.6
6452429.8	567180.6
6452727.7	567088.6

Kohalik omavalitsus kontrollib, et tuulikutele väljastatavad ehitusload kajastavad Kaitseministeeriumi poolt kooskõlastatud koordinaate.

Iga elektrituuliku rajamisel hoonestusalale tuleb arvestada järgmiste tingimustega: planeeritud hoonestusalale peab jääma tuuliku vundament ja torn; üldjuhul ei tohi tuuliku rootori labade horisontaalprojektsioon ulatuda üle naaberkatastriüksuse piiri ega üle tuulikute arendusala piiri; erandiks on põhjapoolseim planeeritud tuulik, mille rootori labade horisontaalprojektsioon võib ulatuda üle Kurmi-Hansu katastriüksuse (kt 71101:004:0144) piiri, kuid ei tohi ulatuda üle tuulikute arendusala piiri.

Lisaks tuulikutele on kavandatud vajalik infrastruktuur – juurdepääsuteed, montaažiplatsid ja elektri ning side maakaabelliinid. Tuulikud ja neile vajalik infrastruktuur rajatakse Kurmi-Merdi kinnistule hoonestusõiguslepingu kohaselt. Ehitiste rajamisel alale, kus asuvad kuivendusdreenid või -kollektorid, tagatakse maaparandussüsteemi reguleeriva võrgu toimima jäämine. Planeeritud tuulikutele piirdeid kavandatud ei ole, kuid lubatud on montaaživäljakute teepoolne osa tõkestada tõkistega ning paigaldada juurdepääsuteele lukustatav tõkkepuu.

Vastavalt detailplaneeringu koostamisega paralleelselt koostatud KSH aruande järeldustele on planeeringus määratud järgmised leevendavad meetmed detailplaneeringu etappide kaupa koos vastutajatega planeeringu realiseerumisel:

Etapp	Meede	Tõhusus	Täitja	Kontrollija
Ehitus	Kaitsealuste linnuliikide häirimise võimalust vähendada, vältides mürarikkaid ehitustöid (s.t rammvaiade rammimine ja ehitusplatsil betoneerimise korral ei tohi viibida tuulepargi alal rohkem kui üks töötav auto) 1.03– 30.06	Tõhus	Arendaja	Kohalik omavalitsus
Kasutus	Võimalikud meetmed selguvad linnustiku järeelseire läbiviimisel. Kui ilmneb soovimatu keskkonnamõju tuleb seiret teostavalatel ekspertidel välja tuua sobiv meetmepakett keskkonnamõju ärahoidmiseks, minimeerimiseks või kompenseerimiseks.	Tõhus	Arendaja	Kohalik omavalitsus
	Tootmisprotsesside tehnika purunemise jms avariide tagajärjel võimaliku vedelkütuste saaduste sattumist pinnasesse saab ennetada rangete ohutusnõuete ja töötajatele tööohutusnõuete tutvustamisega ning nende järgmisega. Tuulikutesse tuleb vajadusel (juhul kui tuulikutes kasutatakse õli, nt Eesti tuulikutes <i>ca</i> pooltes ei kasutata õli – Saksa firma Enercon tuulikud) paigaldada täiendavalt spetsiaalsed vahendid õlireostuse korral kasutamiseks. Tuulikute kui kõrgkonstruktsioonide püstitamisel ja hooldamisel on erilise tähelepanu all kõrgehitusest tulenev ohutustehnika, sh tuleohutus-, nõuete järgimine. Tuulikud peavad olema maandatud ja varustatud piksekaitse	Tõhus	Tuulepargi operaator	Tuulepargi operaator

Etapp	Meede	Tõhusus	Täitja	Kontrollija
	armatuuridega vastavalt kõrgkonstruktsioonide ohutusnõuetele. Lisaks tuleb tuulikud varustada tulekustutiga ning tagada väljakutse korral Päästeameti sissepääs tuulikusse.			

KSH aruande järeldest tulenevalt on määratud keskkonnaseire vajadus järgnevalt: kaitsealuste haudelinnuliikide inventuur sammuga 5 a vähemalt kahel korral pärast vastava arendusala tuulikute lõplikku või olulises osas valmimist; hukkunud lindude otsimine koos otsija tulemuslikkuse ja rõõvluskoormuse testidega kahel aastal - esimeste tuulikute tööle hakkamisele ja pargi täismahus käivitamisele järgnevatel lumevabadel perioodidel sagedusega kaks korda kuus. Seireskeemi võib seiretööde tulemuste analüüsist lähtudes täpsustada. Linnustiku seirekavad tuleb kooskõlastada Keskkonnaameti ja Keskkonnaagentuuriga. Seirearuanded esitatakse Keskkonnaametile ja Keskkonnaagentuurile seire teostamise kalendriaasta lõpuks. Kui ilmneb soovimatu keskkonnamõju tuleb seire teostaval ekspertidel välja tuua sobiv meetmepakett keskkonnamõju ärahoidmiseks, minimeerimiseks või kompenseerimiseks.

Vastavalt KSH aruandele võib globaalse ja üleriigilise keskkonnamõju kontekstis tuuleenergeetika arendamist ja seega ka tuuleenergeetika detailplaneeringu alal P14 elluviimist pidada positiivse mõjuga ettevõtmiseks. Tuuleparkide rajamine elektri tootmiseks tähendab taastuvatel energiaallikatel põhineva elektrienergia tootmise osakaalu suurendamist, mis loob eeldused fossiilsete kütuste põletamisel eralduvate kasvuhoonegaaside vähendamiseks. Eesti kontekstis annab see keskkonnasõbralikuma alternatiivi põlevkivist energia tootmisele.

Peamised keskkonnaaspektid, millega tuuleparkide rajamisel arvestada, seonduvad piirkonna looduskeskkonna aga ka sotsiaalsete aspektide ning inimese tervisega. Tuuleenergeetika detailplaneeringu ala P14 puhul on mitmeid aspekte käsitletud juba tuuleenergeetika teemaplaneeringu tasandil ning tööprotsessis said valituks arenduspiirkonnad, mille puhul mitmed keskkonnamõjud välistati või minimeeriti.

Mitmed detailplaneeringu elluviimisega kaasnevad mõjud on pigem neutraalse iseloomuga või marginaalselt kohalikku keskkonda mõjutavad. Näiteks taristu arendamine, tökohad, kinnisvara hind või ka mõjud kohalikule kultuuripärandile, looduskeskkonnale jne. Samas on tuulikud maastikus domineerivad objektid, millel on selge visuaalne mõju. Piirkonna inimesed peavad n-ö taluma tuulikute kohalolu, saamata reeglina tuuleenergia tootmisest tulenevaid hüvesid. Koostatud KSH tõi välja, et tuulepargi rajamisel tekkiva hüve õiglane jagamine kohaliku kogukonnaga on vajalik ja seda on ka Eestis teiste parkide puhul rakendatud. Kohaliku kogukonna toetussüsteemi rakendamine on vajalik ka tuuleenergeetika detailplaneeringu alal P14 puhul. Selle positiivne mõju avaldub inimeste heaolu parandamises, kogukondliku tegevuse toetamises jms.

Mõju inimese tervisele on seotud eeskätt tuulikute lähedal elavate inimeste ja tuulikute töötamisest tuleneva müra ja varjutamise võimaliku mõjuga. KSH raames viidi läbi müra ja varjutuse modelleerimine, sealjuures mitmele alternatiivsele arengutsenaariumile. Selgus, et

kavandataivate tuulikuparkide lähiümbruses on täidetud uutest tööstusettevõtetest lähtuva müra kõige rangem kehtestatud nõue – sihtväärtus uutel elamualadel – mis iseloomustab häid tingimusi elamualadel öisel ajal (40 dB). Seda ka n-ö maksimaalse käsitletud tuulikute arvu (14 tk) ja kõrguse (250 m) ning kõigi kolme pargi koosmõjul. Teiste alternatiivide (nt 9 tuulikut, väiksemad tuulikud) jne puhul on müratasemed eeldatavalt veelgi väiksemad.

Eesti seadusandluses puuduvad normid, mis käsitleks lubatud varjutamise kestust ühel hoonestusalal. Mitmel pool Euroopas (samuti USA-s ja Austraalias) loetakse vastuvõetavaks aastas kuni 30 tundi summaarset varjutamise kestust ühel hoonestusalal.

Varjutuse modelleerimise tulemused tõid välja, et maksimaalse käsitletud tuulikute arvu (14 tk) ja kõrguse (250 m) korral võivad tuulikutele lähimad eluhooned jääda 10 tundi (varjutamist/aastas) ületava ala sisse ning kahe hoone puhul võib teoreetiliselt esineda ka summaarset varjutamist rohkem kui 20 tundi aastas (nt Leemeti kinnistu (kt 71101:004:0029) eluhooned ca 1,07 km kaugusel alale P14 planeeritud tuulikute, kus tuulikute maksimumparameetrite korral võib esineda kuni 26 h varjutamist aastas). Varjutuse osas hinnati KSH aruandes kolme erinevat all-alternatiivi, millest eelistatumaks osutus vähima mõjuga alternatiiv, kui kõigi kolme DP puhul rakendatakse väiksemaid tuuliku parameetreid (kõrgus 250 m asemel kuni 205 m) ja maksimaalse tuulikute arvu (14 tk) asemel 9 tuulikut (loobutakse P15 ala neljast tuulikust ning P16 ala ühest tuulikust). Selle all-alternatiivi rajamisel jääb 10 tundi (varjutamist/aastas) ületava ala sisse ainult Leemeti kinnistu, kus võib esineda ligi 20 h varjutamist aastas.

Hinnati, et tuulikute poolt tekitatava vibratsiooni mõju ümbruskonnale sisuliselt puudub. Vibratsioon ei teki ega kandu edasi väljaspool tuuliku vundamenti.

Looduskeskkonna osas on KSH-s kokkuvõtvana välja toodud kaks peamist teemat - linnustik ja nahkhiired, kellele mõju hindamisel on enam tähelepanu pööratud. Neile loomarühmadele viidi planeeritavatel aladel läbi ka uuringud ning hinnati mõjusid läbi eksperthinnangute, kus töötati välja leevendavad meetmed ning seati soovitusel seire läbiviimiseks.

Linnustiku puhul on soovitatav ebasoodsa mõju vältimiseks vältida mürarikkeid ehitustöid kaitsealuste linnuliikide pesitsusajal (1.03–30.06). Linnustikule (eeskätt väike-konnakotkas) on mõjude vältimiseks antud soovitus mitte rajada nelja tuulikut alale P15 ja ühte tuulikut alale P16.

Nahkhiirte uuring näitas, et nahkhiirte massilise hukkumise risk planeeritavates tuuleparkides on tõenäoliselt madal. Hukkumiskord on mõnevõrra kõrgem alal P15, kus nahkhiirte keskmine lennuaktiivsus oli terve uuringu vältel kõige suurem. Ala asustab põhja-nahkhiir ning seda läbivad sügisrände ajal rändliigid, kes kõik kuuluvad suure või keskmise hukkumiskordiga liikide hulka. Samas leevendab mõju nahkhiirtele P15 tuulepargis nelja tuuliku rajamisest loobumine. Nahkhiirtest tulenevaid lisameetmeid ei seatud, samas tuleb pärast tuulepargi täismahulist valmimist teostada järelseiret.

Detailplaneeringu lahendus on kooskõlas Saarde valla kõrgema taseme planeerimisdokumentidega ning arvestab planeeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande tulemustega.

Saarde Vallavolikogu 22. jaanuari 2020. a otsusega nr 1 võeti detailplaneering vastu ning kinnitati, et planeeringu koostamisel on arvesse võetud keskkonnamõju strateegilise hindamise tulemusi, detailplaneering on kooskõlas õigusaktidega ja Saarde valla ruumilise arengu eesmärkidega. Vallavolikogu oli seisukohal, et tuulikute rajamine P14 arendusalale on keskkonnamõju seisukohalt aktsepteeritav, kui võtta tarvitusele detailplaneeringus ettenähtud leevendusmeetmed.

Detailplaneeringu vastuvõtmise otsusega suunati planeering avalikule väljapanekule ajavahemikul 11.02.2020–12.03.2020. Avaliku väljapaneku ajal laekus üks seisukoht: Kaitseministeeriumilt, mis kordas asutuse kooskõlastuskirjas esitatud seisukohta detailplaneeringu alale P14 planeeritud tuulikute koordinaatide osas. Planeeritud tuulikute asukohtade koordinaatide hilisema muutmise keelamine Kaitseministeeriumi poolt alal P14 on arvesse võetud detailplaneeringu koostamise käigus ja kohalik omavalitsus kontrollib, et tuulikutele väljastatavad ehitusload kajastavad Kaitseministeeriumilt poolt kooskõlastatud koordinaate.

Kuna detailplaneeringu lahenduses on Kaitseministeeriumi arvamusega, nagu ka teiste valitsusasustuste poolt kooskõlastamise ringil laekunud ettepanekutega arvestatud ning seoses eriolukorra väljakuulutamisega riigis, jättis kohalik omavalitsus ära varem välja kuulutatud avaliku arutelu 18.03.2020. a.

Detailplaneeringu üle on teostatud planeerimisseaduse kohast järelevalvet ja Rahandusministeerium on 02.04.2020. a kirjaga nr 14-11/2056-2 andnud detailplaneeringule heakskiidu.

Detailplaneeringu materjalid on kättesaadavad Saarde valla veebilehel aadressil <https://saarde.kovtp.ee/tuuleenergeetika/>.

Lähtudes eeltoodust ja võttes aluseks planeerimisseaduse § 130 lõike 2 punkti 4, § 139 lõike 1, Saarde Vallavolikogu 19. juuni 2017. a määruse nr 6 „Planeerimisseaduse ja ehitusseadustiku rakendamine Saarde vallas“ § 2 punkti 1, haldusmenetluse seaduse § 4 ja § 56 lõiked 1-3 ning Saarde valla üldplaneeringu, Saarde Vallavolikogu

o t s u s t a b:

1. Kehtestada **Saarde valla tuuleenergeetika detailplaneering alal P14.**
2. Saarde Vallavalitsusel sõlmida hiljemalt enne tuulikupargile ehitusloa või arendaja vahetumisel kasutusloa väljastamist koostööleping detailplaneeringu elluviimisel tuulikupargi tegevusest puudutatud kohaliku kogukonna toetamise tagamiseks.
3. Otsus jõustub teatavakstegemisest.

4. Otsuse peale võib esitada Saarde Vallavolikogule vaide haldusmenetluse seaduses sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsusest teadasaamise päevast või päevast, millal oleks pidanud otsusest teada saama, või esitama kaebuse Tallinna Halduskohtu Pärnu kohtumajale halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud tingimustel ja korras.

Kadri-Aija Viik
volikogu esimees